

керівних кадрів Харківського регіону; організація курсів підвищення кваліфікації кадрового резерву керівників навчальних закладів (тематичні, очно-дистанційні); проведення постійно діючого семінару для керівників районних відділів освіти за темою: "Модернізація підходів до управління якістю освіти"; організація та проведення спецкурсів, семінарів для методистів Р(М)В(У)О та методистів Р(М)МК, які відповідають за підготовку кадрового резерву керівників загальноосвітніх навчальних закладів, проведення занять "Школи молодого керівника" на базі опорних навчальних закладів; здійснення стажування (індивідуального та групового, короткотривалого та довгострокового) на базі методичних кабінетів.

Вважаємо, що саме опанування сучасних технологій управління допомагають розвитку управлінської компетентності кадрового резерву керівника загальноосвітнього навчального закладу в умовах післядипломної педагогічної освіти. Переконані, що реформи в освіті можливі тільки за умов підвищення якісного рівня управлінського складу, розвитку та модернізації.

Література

1. Наукові основи управління школою: навчальний посібник для директорів шкіл та факультетів підготовки і підвищення кваліфікації організаторів народної освіти / Під ред. Г.В. Єльнікової. – Харків: ДГП, 1991. – 170 с.
2. Підготовка керівника середнього закладу освіти: навчальний посібник / За ред. Л.І. Даниленко. – К.: Міленіум, 2004. – 272 с.
3. Конаржевский Ю.А. Менеджмент и внутришкольное управление / Ю.А. Конаржевский – М.: Центр «Пед. поиск», 2000. – 244 с.
4. Кравченко Л.М. Неперервна педагогічна підготовка менеджера освіти: Монографія / Л.М. Кравченко – Полтава: Техсервіс, 2006. – 420 с.
5. Павлютенков Є.М. Основи управління школою / Є.М. Павлютенков, В.В. Крижко – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 176 с.
6. Смирнова М. Є. Розвиток управлінської компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу: навчально-методичний посібник. – 2-ге вид., доповнене / М.Є. Смирнова – Харків: ХОНМІБО, 2010. – 136 с.
7. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика: монографія / Т.М. Сорочан. – Луганськ: Знання, 2005. – 384 с.
8. Мармаза О.І. Стратегічний менеджмент: траєкторія успіху / О.І. Мармаза.. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 160 с.

Анотація

У статті розглядаються проблеми та напрями розвитку управлінської компетентності кадрового резерву керівника загальноосвітнього навчального закладу в умовах післядипломної педагогічної освіти.

Анотация

В статье рассматриваются проблемы и направления развития управленческой компетентности кадрового резерва руководителя общеобразовательного учебного заведения в условиях последипломного педагогического образования.

Summary

In the article problems and directions of development the administrative competence of skilled reserve of leader of general educational establishment are being considered in the conditions of poslediplomnogo pedagogical education.

Ключові слова: професіоналізм управлінської діяльності керівника школи, програми освітньої діяльності кадрового резерву керівників загальноосвітніх навчальних закладів, система самоосвіти.

Ключевые слова: профессионализм управленческой деятельности руководителя школы, программы образовательной деятельности кадрового резерва руководителей общеобразовательных учебных заведений, система самообразования.

Key words: professionalism of administrative activity of leader of school, programs of educational activity of skilled reserve of leaders of general educational establishments, system of self-education.

Подано до редакції 25.02.2011.

УДК 37.041:80

© 2011

Кубрак С.В.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Проблема якості освіти завжди перебувала в полі зору як педагогічної теорії, так і практики освіти. Однак на сучасному етапі суспільного розвитку вона набула нового звучання. Якість освіти сьогодні розглядається як найважливіший фактор стійкого розвитку країни, її технологічної, економічної, інформаційної і моральної безпеки.

Сучасний ринок праці потребує кваліфікованих конкурентоспроможних робітничих кадрів з технологічно складних та інтегрованих професій, у яких рівень інтелектуалізації праці є досить високим. Зазначене вимагає організації відповідної освіти, яка б інтегрувала високий рівень теоретичної та практичної підготовки

кваліфікованого фахівця, здатного не тільки до використання новітніх технологій в умовах інноваційності, варіативності, мобільності та модернізації, а й того хто прагне до самовдосконалення, самостійного пошуку нових знань, формуванню вмінь та навичок, що не вистачає для професійного росту та розвитку. Для цього необхідно створити належні педагогічні, психологічні, соціальні, методичні та матеріальні умови.

У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях також приділяється увага окремим аспектам професійної підготовки майбутнього вчителя, зокрема змісту педагогічної освіти. Всі вчені одностайні в думці, що для успішного саморозвитку вчителя необхідно створити спеціальні умови які будуть сприяти цьому процесу.

Формулювання цілей статті... Тому, метою цієї статті, що є складовою нашого дослідження – дидактичне і теоретичне обґрунтування педагогічних умови професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю.

Зміни, що відбулися у вищій освіті сьогодні у державній освітній політиці вимагають неперервного професійного розвитку вчителя як суб'єкта організації самостійної діяльності для підростаючого покоління, який особисто володіє засобами професійного саморозвитку і має відповідний досвід. У різних країнах означену проблему розв'язують по-різному, проте, зазвичай, процес професійного саморозвитку відбувається в період трудової діяльності вчителів і включає як індивідуальне навчання та професійну рефлексію (неформальне навчання), так і навчання на курсах, у лабораторіях, закладах післядипломної педагогічної освіти (формальне навчання).

Отже, у майбутнього вчителя філологічного профілю мають бути сформовані знання та вміння дослідницької діяльності, пошуку потрібної інформації, систематизації одержаних знань та їх зберігання. Професійна діяльність молодого вчителя потребує умінь творчої діяльності, самонавчання і самоорганізації, оскільки специфіка роботи вчителя-філолога вимагає постійного саморозвитку для підтримання належного професійного рівня, динамізму розвитку.

Аналіз стану дослідженості цієї проблеми та наші спостереження за процесом підготовки вчителя філологічного профілю дають нам можливість виділити низку суперечностей між:

- рівнем розвитку сучасної обчислювальної техніки, впровадженням у сучасне виробництво нових інформаційних технологій (НІТ) і недостатнім використанням НІТ у навчальному процесі ВНЗ;
- необхідністю формування активно-творчої позиції майбутнього вчителя і застосуванням не завжди продуктивних форм його підготовки.
- невідповідність між соціальною потребою у вчителях, здатних до неперервного професійного саморозвитку і відсутністю відповідної цілеспрямованої підготовки майбутнього вчителя до неперервного професійного розвитку;
- між необхідністю підготовки нової генерації педагогічних кадрів з досвідом раннього професійного саморозвитку і не розробленістю теоретичних і методичних засад щодо забезпечення підготовки майбутнього вчителя до неперервного професійного саморозвитку [2].

На наш погляд усунення цих суперечностей можливе за умов орієнтації процесу підготовки вчителя філологічного профілю на забезпечення його професійного росту та саморозвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Аналіз теоретичних праць сучасних досліджень (П.В.Кондратьєв, К.О.Абульханова-Славська, К.Роджерс, Г.Гегель, М.М.Бахтін, Г.П.Щедровицький, В.О.Сластьонін, Н.Ю.Масовер та Н.І.Нікітіна, Л.М.Мітіна, М.Г.Чобітько) [1; 10] та результати здійсненого нами контент-аналізу дозволяють розглядати процес саморозвитку стосовно характеристики рівня професіоналізму особистості і визначити його як *усвідомлений процес, найвищу форму розвитку особистості, вдосконалення, самовдосконалення, реалізації себе і свого потенціалу в діяльності та професійному сходженні до професіоналізму.*

Результатом саморозвитку може бути компетентність, далі вищий ступінь – майстерність, і найвищий – професіоналізм.

Потенційні можливості людини можуть в повній мірі проявитися і реалізуватися лише при раціональній самоорганізації навчальної та практичної діяльності. При цьому потрібно мати на увазі, що здатність до самостійної навчальної і практичної діяльності не має безпосереднього зв'язку із рівнем розвитку окремих пізнавальних процесів чи мотиваційних потреб і не може бути пояснена ними.

Виклад основного матеріалу дослідження... Під ефективним саморозвитком ми розуміємо вміння без систематичного контролю, допомоги та стимуляції з боку викладача самостійно працювати у навчальний і позанавчальний час, вміння організувати окремі форми роботи і всю учбову діяльність у цілому.

Сучасна вища школа покликана забезпечити студента міцними, оперативними знаннями, а також навчити його вчитися (тобто вчити себе) самостійно. Освічена людина сьогодні – це самостійна людина, що вміє самостійно приймати рішення, самостійно добиватися поставленої мети, має навички власними силами оволодівати знанням, удосконалювати свою фахову майстерність індивідуально і здатна до саморозвитку.

Засобом формування й розвитку такої важливої якості є самостійна робота студентів. Поняття самостійна робота можна розглядати в широкому й вузькому значенні. У широкому значенні – це активна пізнавальна творча діяльність студента, яка присутня (повинна бути присутньою) у будь-якому виді навчальних занять. У більш вузькому значенні – це один з видів навчальних занять, специфічною особливістю якого є відсутність викладача в момент навчальної діяльності студента.

У зв'язку з посиленням ролі самостійної роботи у навчально-пізнавальному процесі актуальною стала проблема раціональної організації самостійної роботи. Вчені й педагоги-практики завжди приділяли багато уваги вивченню різних аспектів, пов'язаних із самостійною роботою. У наукових роботах В.К.Буряка, Б.Г.Єсипової, А.М.Івасишина, В.В.Луценко, П.І.Підкасистого, Н.О.Шішкіної та ін., досліджувались сутність поняття самостійної роботи, принципи її організації, розглядались різні класифікації, вивчались методи, форми, засоби проведення самостійної роботи, розроблялись методики планування, організації та контролю самостійної роботи.

Проблему організації самостійної роботи студентів досліджували М.Г.Гарунов, О.В.Євдокимов, С.Г.Заскалета, І.А.Шайдур та ін. Управлінням самостійної роботи студентів у позааудиторний час займалися Л.В.Клименко, В.П.Шпак та ін. Навчання студентів вмінню планувати свою пізнавальну діяльність досліджували А.А.Лошак, О.М.Козак, М.П.Красницький та ін. Системний підхід в організації самостійної роботи студентів досліджувався в роботах Г.М.Гнитецької, Л.І.Заякиної та ін.

П.І.Підкасистий розглядає самостійну роботу як “засіб організації та виконання визначеної пізнавальної діяльності”, а В.А.Козаков вважає самостійну роботу одним з видів навчальних занять, специфічною особливістю якого є відсутність вчителя чи наставника в момент навчальної діяльності студента.

Організація самостійної роботи студентів має бути підпорядкована певним вимогам:

- 1) розвиток мотиваційної установки у студентів;
- 2) систематичність і безперервність;
- 3) послідовність у роботі;
- 4) правильне планування самостійної роботи;
- 5) використання відповідних методів, способів і прийомів роботи;
- 6) керівництво з боку викладачів.

Без навичок самостійної роботи, без стійкого прагнення постійного поповнення, оновлення й удосконалення знань у процесі самостійної роботи навчання у вищому закладі освіти значно уповільнюється або й зовсім унеможлиблюється.

Тому вона стає головним резервом підвищення ефективності підготовки спеціалістів, оскільки ґрунтується переважно на процесах саморозвитку (рис. 1).

Рис. 1. Педагогічні можливості самостійної роботи

Як вважає А.М.Алексюк, самостійна робота виступає чи не єдиним способом формування самостійності в набутті знань. Самостійність у набутті знань проявляється лише завдяки власній діяльності з появою внутрішньої потреби в знаннях, пізнавальних інтересів, захопленості. В цьому розумінні самостійності насправді неможливо навчитися. Таку самостійність можна лише виховувати.

У ВНЗ існують різні види індивідуальної самостійної роботи: підготовка до лекцій, семінарів, лабораторних робіт, заліків, іспитів, виконання рефератів, завдань, курсових робіт і проектів, а на заключному етапі – виконання дипломного проекту.

Наш особистий досвід роботи зі школярами та студентами підтверджує думку багатьох психологів та педагогів про те, що більшість молодих людей сьогодні не усвідомлює себе як різнобічно розвинуту особистість, майже не володіє знаннями про себе – про свою соціальну спрямованість, властивості свого темпераменту, характеру, особливості свого мислительного апарату, власні здібності, талант, професійну придатність тощо. Значна частина майбутніх фахівців з вищою освітою, а часом навіть тих, хто давно її отримав, перебуває в стані недовершеного розвитку, не маючи необхідності, здатності або бажання рухатися уперед до найвищих рівнів самовдосконалення. Такий рух є динамікою розвитку особистості у всіх її аспектах.

Прагнення до вдосконалення самого себе є вершиною розвитку особистості – саморозвитком. Завданням педагогів і кожної людини є підтримувати і розвивати цей рух до розвитку себе як особистості та фахівця.

Щодо неперервного професійного саморозвитку, то він розглядається сучасними дослідниками в галузі педагогіки і психології як постійний процес руху від початкового професійного рівня до вищого, який реалізується через будь-який вид діяльності, спрямований на вдосконалення розвитку знань, умінь, компетенції та інших характеристик особистості майбутнього вчителя на основі аналізу результатів власної діяльності.

Незважаючи на те, що предметом педагогічних досліджень (Л.Г.Настенко, К.І.Бондарева, О.Г.Козлова, Л.В.Моторна, Т.М.Лобода, Л.В.Онучак, В.В.Підгорна, І.Т.Фролов, С.В.Брунова, В.В.Стасюк) виступають педагогічні умови реалізації певних процесів, в сучасній науці існують певні розбіжності в тлумаченні самого поняття педагогічна умова” [7; 3; 9;].

Як зазначає В.М.Андреев, педагогічні умови – це сукупність взаємопов'язаних та взаємообумовлених обставин процесу діяльності, єдність суб'єктивного й об'єктивного, внутрішньої та зовнішньої сутності та явища [2].

За І.Т.Фроловим, педагогічні умови визначаються, як вираження відношення предмета до оточуючих його явищ, без яких він існувати не може [9].

А.Я.Найн вважає що педагогічними умовами є сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів та матеріально-просторового середовища, сприятливих для вирішення поставлених завдань. [6]

За словами В.В.Стасюка, педагогічними умовами можна вважати обставини, від яких залежить та за яких відбувається цілісний і продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей.

Педагогічні умови – (з точки зору психології) сукупність явищ зовнішнього та внутрішнього середовища, що ймовірно впливають на розвиток конкретного психічного явища; до того ж це явище опосередковується активністю особистості, групою людей (Н.І.Конюхов) [4].

В тлумачному словнику С.І.Ожегова педагогічні умови визначаються як правила, які встановлені в будь-якій сфері життя чи діяльності [8].

Аналіз теоретичних праць сучасних досліджень та результати здійсненого нами контент-аналізу дозволяють розглядати термін “педагогічні умови” як *сукупність об'єктивних факторів, від яких залежить продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, і він опосередковується активністю особистості або групою людей.*

На нашу думку педагогічні умови – система певних форм, методів, матеріальних засобів, реальних ситуацій, що об'єктивно склалися чи суб'єктивно створених, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети.

Ми вважаємо, що педагогічні умови можуть виступати формою педагогічної діяльності, метою якої є формування висококваліфікованого спеціаліста.

Отже, педагогічні умови саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю забезпечують виконання державного стандарту з освітньої діяльності.

Педагогічні умови – це структурна оболонка педагогічних технологій чи педагогічних моделей; завдяки педагогічним умовам реалізуються технології та їх компоненти.

Ми виокремили такі педагогічні умови:

- організаційно-педагогічні;
- методичні;
- соціально-педагогічні;
- психологічні;
- матеріально-технічні;

Реалізація педагогічних умов має на меті:

1. забезпечення організаційно-педагогічного й психолого-педагогічного супроводу професійної підготовки майбутніх учителів-філологів;
2. вдосконалення системи професійної підготовки педагогічних кадрів для роботи в умовах навчання;
3. визначення форм і методів інформаційної підтримки процесу підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в реальних умовах навчального закладу.

Визначені нами педагогічні умови професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю є результатом проведеного нами опитування серед учителів шкіл, викладачів та студентів. На основі шкалювання було відібрано та визначено ці педагогічні умови і зроблено припущення, що процес професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю буде ефективним та керованим (самокерованим) при реалізації таких педагогічних умов:

1. орієнтація процесу навчання на формування спрямованості майбутнього вчителя на самоактуалізацію та самодетермінацію в майбутній професійній діяльності;
2. створення відповідного психологічного клімату і позитивної мотивації до саморозвитку майбутніх учителів-філологів;
3. збільшення частки рефлексивних, творчих форм роботи з метою підвищення ініціативності та активності студентів;
4. розвитку у студентів якостей і здібностей гуманітарного напрямку для розширення засобів і способів професійно-творчого саморозвитку;
5. формування у майбутнього вчителя вмінь щодо складання власної програми професійного саморозвитку на будь-якому етапі його професійної діяльності;
6. розробка та викладання спецкурсу: "Професійний саморозвиток майбутнього вчителя філологічного профілю".
7. використання інформаційних технологій як форми та методу які забезпечують оволодіння студентами уміннями саморозвитку;
8. системний моніторинг і контроль процесу підготовки майбутніх педагогів до професійної діяльності.

Однією з форм професійного саморозвитку є позааудиторна діяльність. Проблема визначення педагогічних умов організації самостійної позааудиторної діяльності студентів з іноземної мови у вищих навчальних закладах, як надзвичайно важлива педагогічна проблема, до цього часу не знайшла свого остаточного вирішення.

На нашу думку з метою підвищення ефективності в процесі вивчення іноземної мови студентами-філологами в позааудиторний час потрібно створити такі педагогічні умови:

- ✓ створення позитивної мотиваційної основи позааудиторної діяльності;
- ✓ широке застосування різнорівневних професійноорієнтованих завдань для самостійної позааудиторної роботи студентів з наступним аналізом результатів їх виконання;
- ✓ упровадження системи позааудиторної роботи, використовуючи сучасні гнучкі педагогічні технології, що поєднують науково обгрунтовані індивідуальні й колективні форми роботи;
- ✓ індивідуалізація професійного навчання з урахуванням рівня підготовки кожного студента;
- ✓ широке використання засобів сучасних інформаційних технологій.

Використання в позааудиторній діяльності індивідуальних форм роботи створює належні умови для самореалізації студента як особистості та майбутнього спеціаліста, що дозволяє йому самому визначати додаткові навчальні цілі, спонукає його до подальшої систематичної роботи в позааудиторний час і даватиме можливість підвищувати свій професійний рівень.

Однією з педагогічних умов успішного саморозвитку в позааудиторній роботі є центр самопідготовки вчителів. Одним із таких центрів створений на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ціллю створення ресурсного центру самопідготовки вчителів та студентів є забезпечення можливість самостійної автономної роботи над удосконаленням рівня володіння філологічними дисциплінами. Робота в такому центрі направлена на розвиток та саморозвиток та оснований на вмінні майбутнього вчителя самостійно (або за допомогою викладача) оцінити свій рівень володіння дисципліною і свої проблеми в її оволодінні, намітити цілі і конкретні навчальні задачі, підібрати необхідні для роботи матеріали, забезпечити самостійну тренувальну роботу і практику в мові, оцінити досягнутий результат і ефективність своєї навчальної діяльності. Майбутній фахівець не тільки підвищує свій рівень володіння дисципліною у відповідності зі своїми індивідуальними потребами, але, перш за все, засвоює методологію самостійної роботи і вчиться самостійно керувати процесом оволодіння/ удосконалення ЗУН [5].

Діючі проекти центру самопідготовки:

- Інноваційні підходи до формування професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов у педагогічному університеті;
- Позааудиторна робота зі студентами педагогічного університету в її лінгво-методичному і соціокультурному аспектах (методичний театр, літній табір);
- Організація самостійної роботи майбутніх вчителів відповідно до професійних інтересів та індивідуальних потреб (методична олімпіада, відеоальманах).

- "Особливості формування комунікативної компетенції учнів молодшого етапу середньої школи" – "ABC Center".
- "Громадянське виховання засобами іноземної мови" – "Civic Education".

Використання країнознавчого матеріалу в процесі формування комунікативної компетенції студентів мовного ВУЗу". Все вищеперераховане створено з метою поліпшення умов для самопідготовки вчителів та студентів до наукової роботи (див. рис. 2).

Також на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка в Інституті іноземної філології на кафедрі методики викладання іноземних мов та прикладної лінгвістики працюють 5 науково-методичних лабораторій: "Формування професійної майстерності вчителя-філолога у викладанні іноземної мови", "Школа розвитку когнітивних здібностей учнів", "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі", "Формування професійної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови засобами сучасних технологій", "Проблеми навчання іноземних мов у полілозі культур". В Навчально-науковому інституті іноземної філології є добре оснащена фотолaboratorія, яка функціонує в 6 спеціалізованих кабінетах з сучасною відео- та аудіо апаратурою.

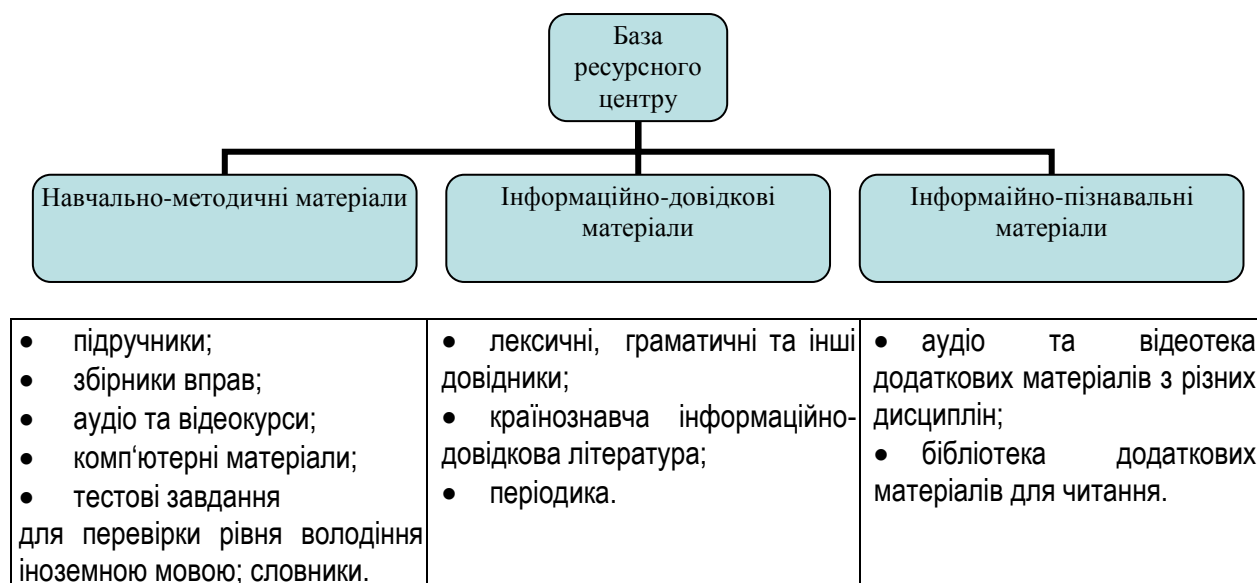

Рис. 2: База ресурсного центру

Ресурсний цент самопідготовки вчителів та студентів, науково-методичні лабораторії та фотолaboratorія функціонують для поліпшення умов навчання та професійної діяльності викладачам філологічного профілю, що в свою чергу допомагає майбутньому спеціалісту, поряд з викладачами, навчитися процесам саморозвитку.

Загалом Навчально-науковий інститут іноземної філології є осередком високого професіоналізму, творчої праці та постійного самовдосконалення та саморозвитку.

Висновки... Наші дослідження показали, що якщо під час професійної підготовки майбутніх вчителів філологічного профілю будуть виконані всі необхідні педагогічні умови, то така підготовка буде запорукою формування вчителів нового типу, здатних до роботи в умовах інноваційності, варіативності, мобільності та модернізації, здатних не тільки до використання новітніх технологій в умовах а й тих хто прагне до самовдосконалення, самостійного пошуку нових знань, формування вмінь та навичок, що не вистачає для професійного розвитку та саморозвитку.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности / Ксения Александровна Абульханова-Славская. – М. : Наука, 1980. – 334 с.
2. Андреев В.И. Педагогика творческого саморазвития. Казань : Изд-во Казан, ун-та, 1994. – 289 с.
3. Бондарева К.І. Педагогічний аналіз інноваційної діяльності вчителя: Науково-методичний посібник / К.І.Бондарева, О.Г.Козлова. – Суми : Слобожанщина, 2001. – 245 с.
4. Конюхов Н.І. Справочное издание по психологии: термины, законы, концепции, методы. / Н.І.Конюхов. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1992. – 248 с.
5. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. /Н.Ф.Коряковцева. – М. : АРКТИ, 2002. – 176 с.
6. Проблемы развития профессионального образования: региональный аспект / А.Я.Найн, Ф.Н.Клюев. – Челябинск : Изд-во Челяб. ин-та развития проф. образования, 1998. – 261 с.

7. Настенко Л.Г. Педагогічні умови культурологічної підготовки майбутнього вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. педагог. наук: спец. 13.00.04 "теорія та методика професійної освіти" / Лариса Григорівна Настенко. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2002. – 12 с.
8. Введение в философию: учеб. пособие для вузов / Авт. колл.: Фролов И.Т. и др. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Республика, 2003. – 623 с.
9. Чобітько М.Г. Самовдосконалення студентів-майбутніх учителів у процесі особистісно орієнтованої професійної підготовки / М.Г.Чобітько // Педагогіка і психологія. – 2004. – №1 (42). – С. 57-69.

Анотація

У статті дидактично і теоретично обґрунтовуються педагогічні умови професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю. Також розглядається самостійна робота студентів у центрі самопідготовки, лінгафонному кабінеті та науково-методичних лабораторіях, як шлях до саморозвитку і формування вчителів нового типу, здатних до роботи в умовах інноваційності, варіативності, мобільності та модернізації.

Аннотация

В статье дидактично и теоретически обосновываются педагогические условия профессионального саморазвития будущего учителя филологического профиля. Также рассматривается самостоятельная работа студентов в центре самоподготовки, лингафонном кабинете и научно методических лабораториях, как путь к саморазвитию и формированию учителей нового типа, способных к работе в условиях инновационности, вариативности, мобильности и модернизации.

Summary

The article didactically and theoretically deals with the pedagogical conditions of professional self-development of the future teacher of philological specialization. This article also considers the independent work of students in the self-access teacher development center, the language laboratory and science methodical laboratories, as a way to self-development and formation of teachers of the new type capable to work in conditions of innovations, mobility and modernization.

Ключові слова: педагогічні умови; професійний розвиток; професійний саморозвиток; самовдосконалення, майбутній вчитель; центр самопідготовки.

Ключевые слова: педагогические условия; профессиональное развитие; профессиональное саморазвитие; самоусовершенствование, будущий учитель; центр самоподготовки.

Key words: pedagogical conditions; professional development; professional self-development; self-improvement, the future teacher; the self-access teacher development center.

Подано до редакції 14.03.2011.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, проф. Калініною Л.В.

УДК 37.026.9

© 2011

Лазарєва Т.А.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Навчальна діяльність студентів вищих навчальних закладів являє собою складний процес. Досвідчені педагоги [1-8] виділяють декілька етапів процесу організації навчальної діяльності: мотиваційний; операційно-пізнавальний; рефлексивно-оціночний етапи. Основними функціями мотиваційного етапу навчальної діяльності є:

- утворення ціленаправленої активності;
- спонукання до діяльності;
- формування поведінки студента.

На операційно-пізнавальному етапі здійснюється засвоєння навчального матеріалу, формування навчальних дій та операцій, умінь та навиків.

На рефлексивно-оціночному етапі студенти навчаються аналізувати власну навчальну діяльність, оцінювати її, виявляти помилки.

Визначені етапи є взаємозалежними. Так, пізнавальна діяльність не можлива без бажання, інтересу до пізнання нового, а аналіз діяльності може бути здійснений лише після виконання конкретних дій.

Важливе значення в процесі навчальної діяльності відводять мотивації. Сьогоднішні умови розвитку економіки країни, зміни, що відбуваються в системі вищої освіти впливають на мотивацію студентів вищих навчальних закладів до навчальної діяльності. Визначення рівня сформованості мотивації до навчання та розробка системи факторів, які впливають на процеси її формування та керування є актуальною проблемою педагогіки вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Факторам формування та керування процесами мотивації навчальної діяльності присвячені роботи відомих